

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE
Ústav Dr. P. Blahu Skalica
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka

Štátnicové otázky v bakalárskom stupni štúdia

SOCIÁLNA PRÁCA A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

1. Fenomén sociálnej pomoci v dejinách - obdobie stredoveku od smrti sv. Františka z Assisi, jeho nové chápanie chudoby, až po koniec 19. stor. Charitatívna služba a vplyv kresťanstva na formovanie filantropie v Európe. Význam mníšskych rádov a reholí v starostlivosti o chudobných a chorých. Vplyv sv. Alžbety Uhorskej na rozvoj filantropie v strednej Európe.
2. Vývoj profesionalizujúcej sa sociálnej práce od začiatku 20. stor. po súčasnosť vo svete a na Slovensku. Významní sociálni pracovníci 20. stor., ich prínos pre rozvoj vedného odboru a hlavné míľniky sociálnej práce. Chápanie chudoby Matkou Terezou a jej vplyv na rozvoj charity v období postmodernity.
3. Vývoj sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia od 19. stor. po súčasnosť (*Bismarck, Keynes, Beveridge, Myrdal, Thatcherová, Merkelová atď.*). Sociálna náuka cirkví a sociálne encykliky (*Rerum novarum, Sollicitudo rei socialis a iné*). Utópia socializmu a komunizmu z hľadiska sociálnej politiky.
4. Vývoj sociálnej politiky na našom území od roku 1918 po súčasnosť. Transformácia sociálnej sféry po roku 1989 (*z pohľadu sociálnej politiky aj sociálneho zabezpečenia míľniky v obdobiach: 1989 - 1993, 1993 - 1998, 1998 - 2006, 2006 - súčasnosť*). Význam členstva v EÚ z hľadiska politickej stability Slovenska.
5. Ľudské práva a sociálna spravodlivosť ako základné princípy sociálnej práce a sociálnej politiky. Základné kategórie ľudských práv a záväznosť medzinárodných právnych noriem. Význam sociálnych práv. Rovnosť muža a ženy v exhortácii *Amoris laetitia*.
6. Sociálna práca ako vedná disciplína. Atribúty sociálnej práce ako vednej disciplíny, jej špecifiká v porovnaní s ostatnými tzv. pomáhajúcimi profesiami (*psychológia, špeciálna a sociálna pedagogika, právo, ošetrovatelstvo a iné.*). Komplexnosť a celosť sociálnej práce vo vzťahu k človeku.
7. Právne vedy a sociálna práca. Vzťah občianskeho práva a rodinného práva k sociálnej práci. Správne právo a správne konanie v činnostiach sociálneho pracovníka. Postavenie sociálneho pracovníka v trestnoprávných a poručenských konaniach. Sociálny pracovník ako obhajca základných ľudských práv a slobôd.
8. Sociálna práca ako odbor univerzitného vzdelávania. Medzinárodný rámec (*IASSW, Globálne štandardy, AVSP*). Charakteristika študijného odboru sociálna práca. Profil absolventa sociálnej práce.
9. Obsah a význam zákona č. 219/2014 Z.z. o sociálnej práci o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre rozvoj praktického výkonu. Komora sociálnych pracovníkov, členstvo a profesionálne kompetencie sociálneho pracovníka. Profesné pozície sociálneho pracovníka.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE
Ústav Dr. P. Blahu Skalica
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka

Štátnicové otázky v bakalárskom stupni štúdia

10. Univerzitné vzdelávanie v sociálnej práci na Slovensku po roku 1989. Ďalšie vzdelávanie sociálnych pracovníkov, potreba ďalšieho vzdelávania v zmysle platnej legislatívy. Prínos Komory SP a ASP pre praktickú sociálnu prácu.
11. Vzťah sociálneho pracovníka a klienta. Kreovanie vzťahu sociálny pracovník – prijímateľ sociálnej pomoci. Profesné orientácie sociálnych pracovníkov. Komunita a spoločnosť ako prijímateľ sociálnej práce.
12. Sociálna opora, sociálna podpora, sociálna sieť. Zásadné predpoklady pre dobre fungujúcu sociálnu sieť. Záchranná sociálna sieť. Uveďte praktický príklad.
13. Vymedzenie pojmov a konceptov: sociálny problém, sociálny konflikt, sociálny zmier, sociálna sféra. Odborná terminológia sociálnej práce. Sociálna práca ako rozporuplná profesia v prostredí iných vied vzhľadom na jej transdisciplinárny charakter.
14. Sociálna udalosť. Klasifikácia sociálnych udalostí a ich špecifiká. Uveďte praktický príklad sociálnej pomoci pri vzniku vybranej sociálnej udalosti v zmysle platnej legislatívy.
15. Aktéri sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia. Sociálny štát. Typológia sociálneho štátu. Sociálne výdaje v krajinách OECD. Udržateľnosť sociálneho štátu. Porovnanie EÚ a USA.
16. Princípy, funkcie a ciele sociálnej politiky. Nástroje sociálnej politiky, vymedzenie a základná charakteristika. Mýty v sociálnej politike (*uviesť praktický príklad*).
17. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie v oblasti zdravia a choroby. Zdravotné poistenie a nemocenské poistenie. Sociálna pomoc občanom bez zdravotného poistenia v prípade potreby zdravotnej starostlivosti (*uviesť praktický príklad*).
18. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie v prípade úrazu a invalidity. Význam mimovládneho sektora pri pomoci ťažko zdravotne postihnutým jedincom. Uveďte praktický príklad pomoci ŤZP jedincovi.
19. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie rodiny. Sociálna politika pre podporu pôrodnosti. Význam encykliky Amoris laetitia.
20. Sociálna politika zamestnanosti a sociálne zabezpečenie v nezamestnanosti. Význam sociálnych a obecných podnikov v oblasti zamestnávania sociálne vylúčených komunit. Uveďte praktický príklad pomoci dlhodobo nezamestnanému prostredníctvom Individuálneho akčného plánu.
21. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie osôb vyššieho veku (*seniorov*). Dôchodkové poistenie (*legislatíva, podsystémy*). Uveďte praktický príklad postupu vybavenia starobného dôchodku.

**VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE**

**Ústav Dr. P. Blahu Skalica
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka**

Štátnicové otázky v bakalárskom stupni štúdia

22. Štátne sociálne dávky (*legislatíva, rozdelenie*) a základné nástroje – životné minimum, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie. Uveďte praktický príklad vybavenia dávky v hmotnej núdzi na ÚPSVaR.
23. Príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Vymedzenie a legislatívne ukotvenie. Význam mimovládneho sektora pri pomoci ťažko zdravotne postihnutým jedincom. Uveďte praktický príklad pomoci ŤZP jedincovi pri strate zraku.
24. Presun kompetencií štátu na vyššie územné celky a na obce v rámci sociálneho zabezpečenia v Slovenskej republike. Verejná sociálna správa, systém a kompetencie orgánov verejnej správy v sociálnej oblasti. Transformácia verejnej sociálnej správy po roku 1989. Praktický prínos fiškálnej decentralizácie pre občanov SR.
25. Chudoba, spoločenské súvislosti a sociálne politiky na jej odstránenie. Medzinárodné dokumenty (*Európa 2020 a iné*) a stratégie na odstránenie základnej chudoby vo svete.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE
Ústav Dr. P. Blahu Skalica
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka

Štátnicové otázky v bakalárskom stupni štúdia

METÓDY SOCIÁLNEJ PRÁCE

1. Vzťah sociálnej práce a misijnej a charitatívnej činnosti. Praktické aktivity (*projekty*) VŠZaSP sv. Alžbety v oblasti sociálnej pomoci na Slovensku a v zahraničí.
2. Vznik a vývoj metód sociálnej práce. Osobnosti, míľniky a najvýznamnejšie obdobia vývoja metód sociálnej práce (*USA a európsky kontext*) v 20. stor. Sociálna práca ako veda postavená na praxi.
3. Komunikácia v sociálnej práci. Verbálna - neverbálna komunikácia a komunikácia činom. Zásady optimálnej komunikácie s klientom. Vonkajšie a vnútorné podmienky pre optimálny rozhovor so sociálnym klientom. Praktický príklad problémov rozhovoru s pasívnym klientom vyššieho veku v sociálnom poradenstve.
4. Prípadová sociálna práca. Stručný vývoj. Jej základné princípy a teoretické koncepty v súčasnosti. Osobnosti prípadovej sociálnej práce.
5. Etapy sociálnej práce s jednotlivcom. Rozdelenie, vymedzenie a opis jednotlivých etáp. Metóda – metodika – technika v sociálnej práci, rozdiel a praktický príklad.
6. Prvý kontakt s klientom. Význam kvalitného anamnestického rozhovoru. Nadviazanie profesionálneho vzťahu s klientom. Špecifiká práce s nedobrovoľným klientom a klientom v odpore, uviesť praktický príklad.
7. Posúdenie životnej situácie klienta, proces posúdenia a sociálne hodnotenie. Etika a možné riziká normatívnosti sociálnej práce. Potreba multidisciplinárneho tímu pri hodnotení životnej situácie klienta.
8. Formy sociálnej intervencie. Bežná a krízová intervencia. Vybrané typy, základné pravidlá sociálnej intervencie. Riziká krízovej intervencie.
9. Ukončenie intervencie. Dôležitosť evaluácie a katamnézy v sociálnej práci s jednotlivcom. Administrácia a dokumentácia v sociálnej práci.
10. Význam kazuistiky a jej využitie v činnostiach sociálneho pracovníka. Štruktúra kazuistiky. Druhy, funkcie a štýly kazuistiky, kauzistický prístup. Prezentovanie vlastnej kazuistiky vybraného sociálneho problému.
11. Resocializácia, resocializačný proces a jeho fázy. Význam resocializácie pre klienta – pomoc k nezávislosti. Zásady resocializačného procesu. Resocializačné centrá, právne ukotvenie a cieľové skupiny. Kvalifikovanosť a osobnostné predpoklady sociálneho pracovníka v resocializácii.
12. Sociálna rehabilitácia a komunitná rehabilitácia - právne ukotvenie. Pracovná rehabilitácia. Rehabilitačný proces. Nácvik sociálnych zručností, podpora sebastačnosti a samostatnosti.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE
Ústav Dr. P. Blahu Skalica
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka

Štátnicové otázky v bakalárskom stupni štúdia

13. Metódy sociálnej práce so závislými a spoluzavislými. Filozofia Harm reduction. Resocializácia klientov závislých od omamných a psychotropných látok.
14. Metódy sociálnej práce s ľuďmi pracujúcimi v sexbiznise a obeťami obchodovania s ľuďmi. Mýty o prostitúcii. Praktické techniky streetworku pri pomoci týmto cieľovým skupinám.
15. Metódy sociálnej práce s ľuďmi bez domova. Sociálna pomoc a sociálne služby. Systémový prístup. Život a dielo Antona Srholca pri pomoci ľuďom bez domova.
16. Metódy sociálnej práce s ľuďmi, ktorí prežili násilie. Mýty o násilí páchanom na ženách a deťoch. Formy sociálnej pomoci a stratégie na predchádzanie násilia. Syndróm CAN a CSA.
17. Mediácia, jej základné princípy. Kvalifikačné predpoklady mediátora. Možnosti využitia mediácie v sociálnej práci. Etika mediácie. Uveďte príklady problémov vhodných pre mediáciu.
18. Metódy sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle platnej legislatívy. Kuratívna sociálna práca. Zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Širší právny rámec riešenia problematiky.
19. Metódy sociálnej práce s osobami s ťažkým zdravotným postihnutím. Financovanie a systém sociálnych služieb. Sociálna rehabilitácia. Príklad sociálnej pomoci ŤZP človeku po amputácii oboch dolných končatín.
20. Metódy sociálnej práce so sociálne vylúčenými rómskymi komunitami. Nehodnotiaci prístup, problematika rasizmu a diskriminácie. Špecifiká sociálnej práce v sociálne vylúčených lokalitách (*najmä osadách*) a etické nároky na sociálneho pracovníka. Vybrané sociálne služby (*komunitné centrá, nízkoprahové služby krízovej intervencie a pod.*).
21. Metódy sociálnej práce s utečencami a žiadateľmi o azyl. Výchova k tolerancii, inklúzia azyllantov do spoločnosti. Špecifické formy sociálnej pomoci ľuďom na úteku pred vojnovými konfliktami.
22. Projektovanie v sociálnej práci. Typy projektov. Štruktúra projektov. Zdroje financovania sociálnych projektov. Implementácia projektov do praxe.
23. Sociálne služby v legislatíve a praxi. Nepriaznivá sociálna situácia. Zameranie sociálnych služieb. Deinštitucionalizácia sociálnych služieb. Implementácia podmienok kvality do praxe poskytovateľov sociálnych služieb
24. Dobrovoľníctvo v sociálnej práci. Význam pre súčasnú sociálnu prácu. História, súčasnosť a perspektívy dobrovoľníctva. Príprava dobrovoľníkov a práca s dobrovoľníkmi v sociálnych organizáciách. Legislatíva v oblasti dobrovoľníctva. Výhody a nevýhody mimovládneho sektora v sociálnej práci.

**VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE**

**Ústav Dr. P. Blahu Skalica
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka**

Štátnicové otázky v bakalárskom stupni štúdia

25. Svojpomoc a svojpomocné skupiny. Kooperácia a komunikácia v svojpomocnej skupine.
Dôležitosť svojpomocných skupín v terapii prevencii závislostí.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE
Ústav Dr. P. Blahu Skalica
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka

Štátnicové otázky v bakalárskom stupni štúdia

Základná povinná študijná literatúra ku štátnym záverečným skúškam v odbore SP:

Metódy sociálnej práce

- NOVOTNÁ, V. – SCHIMMERLINGOVÁ, V: (1992) Sociální práce její vývoj a metodické postupy. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1992. ISBN 80-7068-483-5.
- OLÁH, M. a kol.: (2016) Sociálna práca v praxi. Bratislava. Vyd. IRIS, Bratislava, 2016. ISBN 978-80-8132-039-2.
- MATOUŠEK, O. a kol.: (2003) Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál 2003.
- OLÁH, M. – IGLIAROVÁ, B.: (2015) Sociálne služby v legislatíve a v praxi. 1 vyd. Bratislava : IRIS, 2015. 188 s. ISBN 978-80-89726-34-9
- HUČÍK, J. – HUČÍKOVÁ, A.: (2009) Kazuistika v sociálnej práci. Bratislava : VŠ ZaSP sv. Alžbety, 2009
- VODÁČKOVÁ, D. a kol.: (2000) Krizová intervence. Praha: Portál.
- OLÁH, M.: (2016) Striedavá osobná starostlivosť o dieťa „Cochemská prax“. Vyd. Ivana Kraska, Nadlak, ISBN 9789731071060.
- Univerzitný voľne dostupný odborný časopis Sociálno-zdravotnícke spektrum - www.szspektrum.eu

Sociálna práca a sociálne zabezpečenie

- MATOUŠEK, O.: Slovník sociální práce. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0. MATOUŠEK, O. et al.: (2007) Základy sociální práce. 2. vyd. Praha: Portál
- OLÁH, M. a kol.: (2012) Sociálna práca (vybrané kapitoly z dejín, teórie a metód sociálnej práce). VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislave. 3. vyd. 2012. 228 s. ISBN 80-969449-6-7.
- NAVRÁTIL, P.: (2000) Úvod do teorií a metod sociální práce. 1. vyd. Brno: Marek Zeman, 2000.
- MACKOVÁ, Z.: (2009) Právo sociálneho zabezpečenia. Všeobecná časť. Šamorín: Heuréka. ISBN 978-80-89122-53-0.
- KRČMÉRY, V: (2015) Muž, kterému pomáhajú stovky anjelov strážnych. Vyd. REMÉNY, Bratislava, 2015. ISBN 9788089814008.
- Stratégia Európa 2020.

Základná legislatíva:

- Zákon č. 219/2014 Z.z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov